

Umhverfis- og samgöngunefnd Alþingis
nefnasvid@althingi.is
Austurstræti 8 – 10
150 Reykjavík

Reykjavík, 7. október 2015

Efni: Umsögn Landssambands veiðifélaga um Frumvarp til laga um breytingar á lögum um náttúruvernd, nr. 60/2013, með síðari breytingum (varúðarregla, almannaréttur, sérstök vernd, framandi tegundir o.fl.), þskj. 140 - 140. mál.

Ásamt ósk um frekari breytingu á lögum um náttúruvernd, nr. 60/2013, sem ekki koma fram í frumvarpinu, 140. mál.

Um leið og Landssamband veiðifélaga (LV) sendir umsögn um Frumvarp til laga þskj. 140 – 140 mál skal tekið fram, að fram komnar tillögur að breytingum eru flestar til bóta, þótt gerðar séu nokkrar athugasemdir. Sérstaklega er fagnað þeirri breytingu sem frumvarpið gerir ráð fyrir á 21. gr. laga 60/2013.

Það er skoðun LV að við meðferð þessa frumvarps hafi umsagnaraðilum verið settur mjög óeðlilega skammur frestur til að skila umsögnum sínum vegna þeirra umfangsmiklu breytinga á áður nefndum lögum, sem gert er ráð fyrir.

Þá gerir LV eftirfarandi tillögu að frekari breytingum á Frumvarpinu og á lögum 60/2013.

Að c-liður 3. mgr. 1. gr. laga 60/2013 breytist þannig; c. að tryggja rétt almennings til að fara um landið og njóta náttúrunnar, m.t.t. *lögvarinna landsréttinda* og stuðla þannig o.s.frv.

Auk breytingatillögu frumvarpsins við 20. tölul. 5. greinar laganna bætist við setninguna; Land telst óræktað eftir langvarandi notkunarleysi *ef þar vaxa ekki lengur hefðbundnar nytjajurtir.*

Í 2. mgr. 15. gr. laganna, um fulltrúa í fagráð náttúruminjasráðs, verði bætt; *Fulltrúa eiganda og umráðamanns lands.*

Að breytingatillaga frumvarpsins við 18. gr. laganna, 2. másl. 1. mgr. verði þannig; svo sem vegna beitar (*eða ræktunar hrossa eða nautgripa – falli út en verði*) búfjár, vörslu þess og/eða ræktunarstarfs búfjár.

Við 1. másl. 20. gr. laganna komi viðbót – auk breytinga frumvarpsins – *Verði tjón á grónu landi af völdum reksturs hrossa, ber ábyrgðaraðla rekstursins að bæta tjónið.*

Breytingu frumvarpsins á 21. grein laganna er fagnað.

Viðbótartillaga við 13. gr. frumvarpsins (við breytingu á 31. gr. laganna). 2. mgr. 1. liður; „Þrátt fyrir ákvæði 1. másl. 1. mgr. er við akstur vegna starfa við landbúnað heimilt, ef nauðsyn krefur, að aka utan vega á landi sem (*sérstaklega – orðið fellur út*) er nýtt til landbúnaðar og við nýtingu hlunninda ef ekki hljóttast af því náttúruspjöll.“

VI. kafli laganna. Náttúruminjaskrá. Hér þarf að íhuga vandlega hvort ekki er betra/æskilegra að þar sem orðið ráðherra kemur fyrir standi; **Ráðherra í samráði við viðkomandi sveitarstjórn?**

Auk breytinga frumvarpsins komi viðbót við 1. lið 39. gr. laganna; á grundvelli menningarlegs gildis **og við sveitarstjórnir og umráðaaðila lands þar sem landbúnaður og önnur atvinnustarfsemi er stunduð.**

Frumvarpið leggur til að 40. gr. laganna breytist og m.a. segir í 20. gr. frumvarpsins í b. lið. „Í stað orðanna „notkun veiðiréttar og framkvæmdum“ í 1. másl. 2. gr. kemur: og notkun veiðiréttar“ **Þarna bætist við, og hlunninda og annarra landnota.**

Mótmælt er tillögu frumvarpsins um niðurfellingu á 4. mgr. 45. gr. laganna.

Að í 1. lið 49. gr. laganna komi eftirfarandi viðbót. Friðlýsa má, **með samþykki eiganda og umráðamanns lands**, afmörkuð landsvæði

Sama athugasemd á við tillögu frumvarpsins að nýrri 50. gr. a Þar komi einnig inn setningin; **með samþykki eiganda og umráðamanns lands.**

Nauðsynlegt er að þarna komi **og** í stað (eða) í samræmi við 25. gr. laganna, vegna þess þarna er oft um tvo óskylda aðila að ræða og ekki fullnægjandi að leita til annars þeirra. Nærtæk dæmi eru t.d. ábúendur lögbýla sem ekki eru í þeirra eigu og réttahafar í þjóðlendum.

Að lokum.

LV gerir, auk ofangreindra atriða, athugasemd við frumvarpið og lög nr. 60/2013, m.a. vegna breyttra aðstæðna í þjóðfélaginu og þess sem vantar í lögin. *Þar má m.a. nefna eftirfarandi:*

Enn sem fyrr gætir mikillar hneigingar til að fá stofnunum ríkisins í hendur forræði yfir landi, nýtingu þess og för fólks um það. Telur LV að þar sé víða farið offari.

Taka þarf fullt tillit til lögvarins eignarréttar á landi, ásamt því að hugað sé til verndar og viðhalds líffræðilegs fjölbreytileika.

Mínt er á að við samningu laga nr. 60/2013 var ekki haft samráð við almenning og hagsmunaaðila. Því átti engin almenn umræða um lagasmíðna sér stað meðal eigenda lands og landsréttinda um efni frumvarpsins á undirbúningstíma þess. Þau vinnubrögð munu ótvírætt leiða til þess að vænta má ágreinings og átaka um þennan mikilvæga og vandmeðfarna málaflokk. Ekki síst þar sem lögin og frumvarpið ganga á ýmsum sviðum nærri lögvörðum hagsmunum eigenda lands og landsréttinda og rétti landeigenda til að fara um og nýta eignarlönd sín.

Í lögunum er gert ráð fyrir rétti almennings til að njóta stjórnarskrárvarinna eigna annarra. Heimildir í IV kafla laganna um óskilgreindan rétt manna til dvalar innan eignarlanda gengur augljóslega gegn rétti landeigenda sem tryggður er í mannréttindasáttmála Evrópu, um rétt manna til að njóta eigna sinna. Í þessu sambandi verður einnig að líta til stóraukins fjölda ferðamanna til landsins en þeir njóta að sjálfsögðu réttinda á grundvelli þessarar greinar.

Þá vantar ákvæði í lög um að vatn sem flutt er til landsins með húsbílum eða öðrum hætti, vegna þeirrar hættu sem því fylgir að hingað berist snýkjudyf og aðrar framandi tegundir, ásamt mengandi efnum. Íslenskt vistkerfi í ám og vötnum er algjörlega óvarið gegn slíku.

Landssambandið gerir alvarlegar athugasemdir við það að ekki að finna ákvæði um skyldu hins opinbera til að verja náttúru landsins gegn ágengum tegundum svo sem tófu og mink. Þessum dýrategundum hefur fjölgað mikið undanfarin ár og ógna jafnvægi í dýralífi landsins. Á slíkum þáttum þurfa lög um náttúruvernd að taka öðru fremur.

Einnig þurfa lög um náttúruvernd að taka á þeim vanda sem upp er komin þegar innfluttar og ágengar tegundir jurta taka yfir stór svæði gróins lands, þar sem innlendur gróður víkur fyrir landnemanum og land verður einsleitt og án þess líffræðilega fjölbreytileika sem áður var.

Þá má einnig benda á hin ósýnilegu verðmæti sem óðum eru að rýrna s.s. þekkingu landsmanna á örnefnum landsins. Skrásetning örnefna og varðveisla upplýsinga um staðsetningu þeirra á að vera snar þáttur í vernd náttúruverðmæta.

Landssamband veiðifélaga hvetur til þess að fyrirbyggjandi frumvarp, ásamt lögum nr. 60/2013, fái ítarlega umfjöllun og endurskoðun, m.a. tilliti til ofangreindra athugasemda og ábendinga.

Fh.
Landssambands veiðifélaga

Jón Helgi Björnsson,
formaður